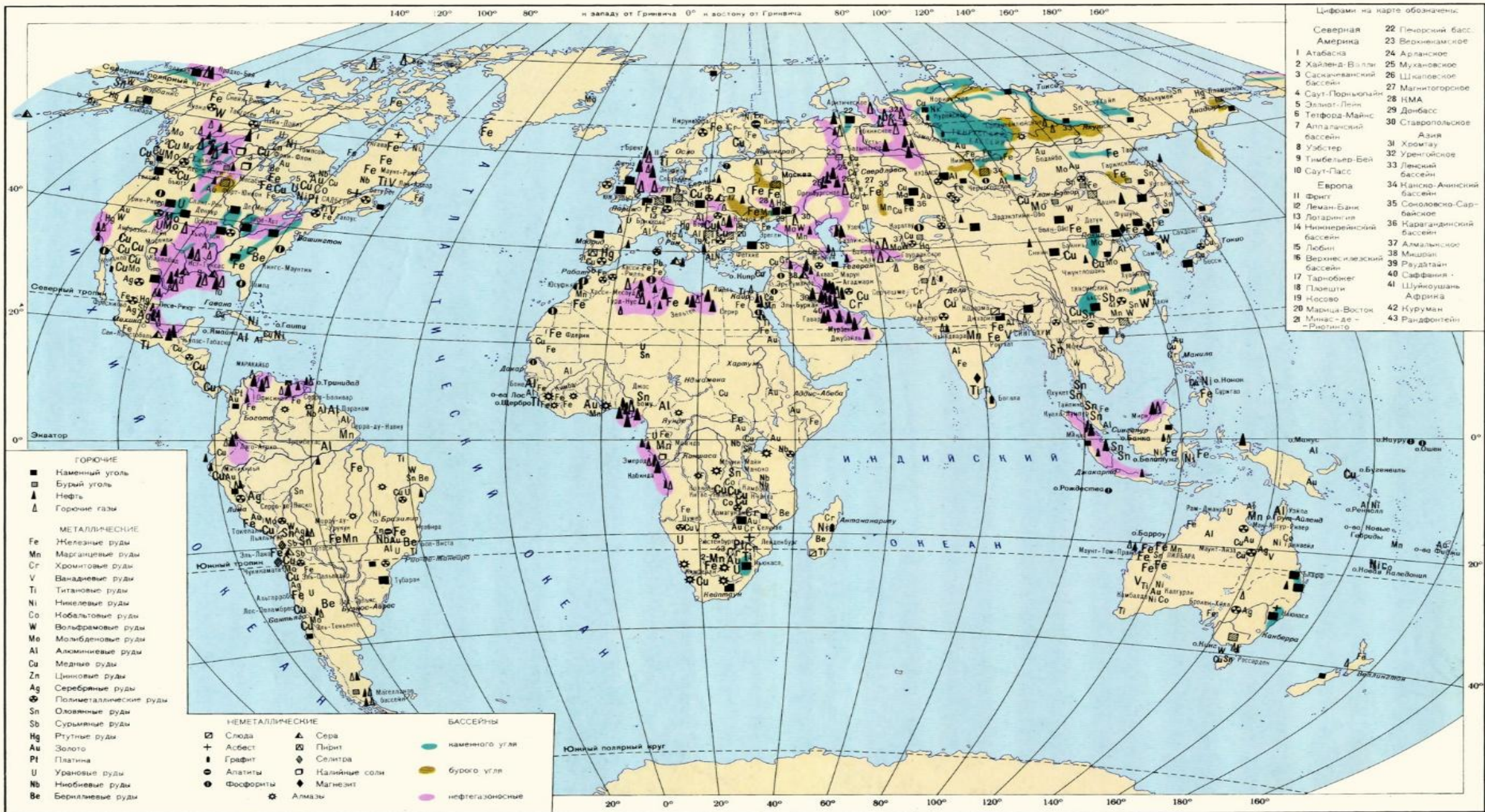

Ғаламдық мәселе: Ресурстармен қамтамасыз ету

Анықтама

- Пайдалы қазбалар — техниканың қазіргі жағдайында халық шаруашылығына табиғи күйінде немесе байытқаннан кейін пайдаланғанда жеткілікті экономикалық нәтиже бере алатын жер қойнында кездесетін табиғи минералдық заттар.
- Ресурсқа қол жетімділік - табиғи қорлардың (зерттеудің) құны мен оларды пайдалану мөлшерінің арасындағы қатынас. Бұл белгілі бір ресурс нақты тұтыну деңгейінде немесе оны өндірудің немесе пайдаланудың ағымдағы қарқындары бойынша жан басына шаққандағы қорлармен қанша болуы керек жылдармен көрсетілген. Пайдалы қазбалардың ресурстарына қол жетімділігі осы минералдың жеткілікті болуы үшін бірнеше жылмен анықталады.

- ГОРЮЧИЕ**
- Каменный уголь
  - ▣ Бурый уголь
  - ▲ Нефть
  - △ Горючие газы
- МЕТАЛЛИЧЕСКИЕ**
- Fe Железные руды
  - Mn Марганцевые руды
  - Cr Хромитовые руды
  - V Ванадиевые руды
  - Ti Титановые руды
  - Ni Никелевые руды
  - Co Кобальтовые руды
  - W Вольфрамовые руды
  - Mo Молибденовые руды
  - Al Алюминиевые руды
  - Cu Медные руды
  - Zn Цинковые руды
  - Ag Серебряные руды
  - ⊕ Полиметаллические руды
  - Sn Оловянные руды
  - Pb Сурьмяные руды
  - Hg Ртутные руды
  - Au Золото
  - Pt Платина
  - U Урановые руды
  - Nb Ниобиевые руды
  - Be Берилловые руды
- НЕМЕТАЛЛИЧЕСКИЕ**
- ⊠ Слюда
  - ⊕ Асбест
  - ⊖ Графит
  - ⊙ Апатиты
  - ⊖ Фосфориты
  - ⊙ Алмазы
- БАССЕЙНЫ**
- ▲ Сера
  - ⊖ Пирит
  - ⊖ Селитра
  - ⊖ Халийные соли
  - ⊖ Магnezит
- БАССЕЙНЫ**
- каменного угля
  - бурого угля
  - нефтегазозонные

Масштаб 1:100 000 000 (в 1 см 1000 км)

1000 0 1000 2000 3000 4000 5000 км

Мәселенің көрініс табуы

- Ғалымдардың айтуынша, өндірістің қазіргі деңгейінде минералды отындардың жаһандық геологиялық қоры 1000 жылдан астам уақытқа жетуі мүмкін. Алайда, өндіруге арналған резервтерді, сондай-ақ тұтынудың үнемі өсуін есепке алсақ ол бірнеше есеге азаюы мүмкін.
- Кейбір елдерде (Ресей, АҚШ, Канада, Қытай, Оңтүстік Африка, Австралия, Бразилия, Қазақстан) үлкен қоры бар және минералды шикізаттың көптеген түрлері бар. Дегенмен, әлемнің көптеген елдерінде қорлар мен минералдар жиынтығы өте шектеулі. Мәселен, Анд елдері (Чили және Перу) мыс және полиметалл кендерінің, Таяу Шығыс (Кувейт, Сауд Арабиясы, Біріккен Араб Әмірлігі және т.б.) - мұнай мен газ, Солтүстік Африка (Марокко, Тунис) - фосфаттар, Пакистан және Бангладеш - тұз, Боливия және Малайзия - қалайы.
- Шындығында ешбір елде отын мен шикізатқа деген ішкі қажеттіліктерін толықтай қанағаттандыруға мүмкіндік беретін минералдық-шикізат базасы жоқ. Тіпті Ресей минералды ресурстардың әр түрлілігімен және олардың айтарлықтай қорларымен минералды шикізаттың белгілі бір түрлеріне (марганец, хром, титан, цирконий және т.б.) тапшылықты сезінеді және оны импортпен қамтуға мәжбүр. АҚШ минералдардың толық емес жеткізілуіне байланысты боксит, уран, вольфрам, хром, марганец және т.б. импорттайды. Жалпы алғанда, АҚШ қажетті минералды шикізаттың 15-20% импорттайды, ЕО мүшелері - 70-80% Жапония - 90-95%

Мемлекеттердің көмірмен қамтамасыз етілуі

Страна	Запасы угля (в млрд т)	Добыча (в млн т)	Ресурсообеспеченность (на сколько лет хватит)
США	445	1020	436
Китай	296	1240	239
Россия	202	250	808
ЮАР	116	220	527
Австралия	116	280	414
Германия	106	250	424
Индия	78	330	236
Украина	47	75	626
Великобритания	45	50	900
Казахстан	34	70	485

Распределение мировых угольных запасов по регионам

Регионы	Ресурсы, млрд т
Весь мир	1400
СНГ	280
Зарубежная Европа	255
Зарубежная Азия	160
Африка	75
Северная Америка	520
Латинская Америка	20
Австралия и Океания	90

